Súd:	Okresný súd Trenčín
Spisová značka:	PB-10C/123/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	3722203397
Dátum vydania rozhodnutia:	02. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Júlia Stuhlmann – Podobová
ECLI:	ECLI:SK:OSTN:2023:3722203397.5

Rozhodnutie

Okresný súd Trenčín, sudkyňou Mgr. Júliou Stuhlmann-Podobovou v spore žalobcov 1/ A. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. C. XXXX/XX, D., 2/ E. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX, X/ G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, D., 4/ A. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXXX/XX, D., všetci právne zastúpení JUDr. Michal Matala, advokát so sídlom G. J. XX, XXX XX K., proti žalovanej KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, právne zastúpenej JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom Vajnorská 55, 831 04 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

I. Súd z a m i e t a námietku miestnej nepríslušnosti žalovaného.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 23.000,- EUR, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 7.500,- EUR do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 3. rade sumu 7.500,- EUR do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

V. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 4. rade sumu 7.500,- EUR do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

VI. Súd žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .

VII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 1. rade náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté Okresným súdom Trenčín samostatným uznesením, ktoré po právoplatnosti tohto rozsudku vydá súdny úradník.

VIII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 2. rade náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté Okresným súdom Trenčín samostatným uznesením, ktoré po právoplatnosti tohto rozsudku vydá súdny úradník.

IX. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 3. rade náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté Okresným súdom Trenčín samostatným uznesením, ktoré po právoplatnosti tohto rozsudku vydá súdny úradník.

X. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 4. rade náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške tejto náhrady bude rozhodnuté Okresným súdom Trenčín samostatným uznesením, ktoré po právoplatnosti tohto rozsudku vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia 1/ až 4/ podali na tunajší súd žalobu, ktorou sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, žalobkyňa 1/ vo výške 30.000 Eur a žalobcovia 2/-4/ vo výške 12.500 Eur, z dôvodu, že konaním L. G. došlo k porušeniu § 19 ods 4 zák č. 8/2009 Z.z., za čo bol právoplatne odsúdený a následkom trestného činu L. G. bola bezprostredná a náhla smrť I. A., syna žalobkyne 1/ a brata žalobcov 2-4. Poukázali na to, že konaním L. G. bolo neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov, pretože žalobkyňa 1/ stratila najmladšieho syna a žalobcovia 2 / až 4 / súrodenca. Jeho smrť prišla absolútne neočakávane a nepredvídateľne vo veku 35 rokov. Náhla smrť najbližšej osoby žalobcov šokovala a ochromila a do dnešného dňa sa so stratou nevedia zmieriť. Každá spomienka na syna a brata vyvoláva v žalobcoch pocity smútku, ľútosti, beznádeje a psychické utrpenie žalobcov, beznádeje niečo zmeniť a po tragédii všetci prežívajú opodstatnenú traumu, zúfalstvo, úzkosť z trvalej straty a nemožnosti ďalšieho spoločného života s blízkou osobou. Mali za to, že právny základ nároku je daný a je daná aj zodpovednosť, keďže Okresným súdom Považská Bystrica bolo v rozsudku preukázané, kto zavinil dopravnú nehodu, že dopravná nehoda bola zavinená dopravným vozidlom, ktoré v čase nehody bolo poistené u žalovanej. Sú splnené zákonné podmienky na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. V tomto prípade sa jedná o rodinu, ktorá bola obzvlášť súdržná. Medzi žalobcami a nebohým boli blízke vzťahy. So žalobkyňou 1/ žil syn v spol. domácnosti, stratila emocionálne najbližšiu osobu. Súrodenci žalobcovia 2/ až 4/ nežili v spol. domácnosti s nebohým, ale mali obzvlášť blízke vzťahy. Pravidelne sa navštevovali boli v každodennom kontakte, či už osobnom alebo telefonickom. Žili v jednom okrese. Po tragickej nehode sa radikálne zmenil súkromný život žalobcov a nevedia sa s tým zmieriť. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, táto je na úvahe súdu, avšak s prihliadnutím na závažnosť a okolnosti zásahu považovali požadovanú výšku za primeranú. Žiadna forma morálneho zadosťučinenia nie je podľa nich v prípade tak intenzívneho zásahu do ich osobnostných práv, postačujúca. Preto žiadali žalobe vyhovieť.

2. Žalovaná uplatnený nárok neuznala a trvala na námietke premlčania pri uplatnení 2-ročnej premlčacej lehoty, ktorá podľa žalovanej plynie podľa § 106 ods 1,2 Obč. zákonníka. Uviedla, že pokiaľ odvodzujú žalobcovia z dôvodu preukázania pasívnej legitimácie žalovanej nárok od škody, potom aj premlčacia lehota musí byť uplatnená ako pri škode. Mala za to, že uplatnený nárok je motivovaný na úkor preukazovania citových väzieb a nie je uplatnený v súlade s inštitútom nemajetkovej ujmy. Žalobcovia poukazovali na štandardné rodinné vzťahy, na stretávaní sa a podľa žalovanej nešpecifikovali individuálny vzťah v kontexte s požadovanou sumou nemajetkovej ujmy a túto v rovnakej výške odvodzovali od rovnakého stupňa príbuzenstva. Motivácia finančná bola podľa jej názoru zvýraznená aj uplatnením inflačnej doložky. Na strane žalovaného nie je osoba, ktorá priamo zasiahla do života žalobcov a pretrhla väzby s príbuznými. Poisťovňa nemá možnosť uplatniť ďalšie formy zadosťučinenia ako je ospravedlnenie a podobne, preto trvala na výsluchu vodiča, aby mohol byť dôsledne aplikovaný inštitút nemajetkovej ujmy. Žalovaná zároveň vzniesla námietku miestnej nepríslušnosti súdu.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcov, svedkov L. G. , E. H., M. G., rozsudkom XXX/XXXX-XXX zo dňa 6.5.2021, rodnými listami žalobcov 2,3,4 , úmrtným listom I. A., spisom Okresného súdu Považská Bystrica XXX/XXXX a zistil nasledovné:

4. Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn XX/XXXX- XXX zo dňa 6.5.2021 bol L. G. uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. s poukázaním na ustanovenie § 138 písm. h) Tr. zák. a z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že dňa 26. júla 2020 asi o 13:37 hod. riadil osobné motorové vozidlo značky I. I., evidenčného čísla N., po ceste číslo O., smerom od H. I., kde v úseku cesty v kilometri 161.9, na križovatke cesty číslo O. a cesty č. O., v katastrálnom území obce P., okres N., pri odbočovaní z odbočovacieho jazdného pruhu vľavo, na cestu č. O., nedal prednosť v jazde oproti idúcemu motocyklu značky Q. R. XXX, evidenčného čísla D., vodiča I. A., ktorý prednou časťou motocykla narazil do pravej prednej časti jeho vozidla, pričom pri dopravnej nehode I. A. utrpel úrazovo-krvácavý šok v dôsledku drvivého poranenia panvy, ktoré utrpel spolu s ďalšími závažnými poraneniami pravej dolnej končatiny, brucha a hlavy, pričom na následky týchto zranení dňa XX.XX.XXXX H. XX:XX S. na mieste nehody zomrel, jeho spolujazdkyňa na motocykli, B. M. utrpela úrazovo-krvácavý šok v dôsledku ťažkých poranení panvy a hrudníka s krvácaním do dutiny hrudnej, ktoré utrpela spolu s ďalšími poraneniami pravej dolnej končatiny, brucha

a hlavy, pričom na následky týchto zranení dňa XX.XX.XXXX H. XX:XX S. na mieste nehody zomrela, a spolujazdkyňa vo vozidle obžalovaného L. G., T. A., utrpela zlomeninu 5. rebra v prednej pazušnej čiare vpravo a pomliaždenie hornej pery úst mierneho stupňa, čo si vyžiadalo lekárske ošetrenie a práceneschopnosť od 26.07.2020 v trvaní najviac päť týždňov s obmedzením v obvyklom spôsobe života od 26.07.2020 v trvaní najviac štyri týždne, spočívajúcom v bolestivosti zranení a v obmedzení pohyblivosti a tým L. G. porušil ustanovenia § 19 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, v znení neskorších, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona a inému z nedbanlivosti ublížil na zdraví tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona. Krajský súd uznesením XXX/XX/XXXX-XXX zo dňa 14.10.2021 podľa § 319 Tr. por. odvolanie L. G. zamietol , pretože nebolo dôvodné.

5. Medzi stranami nebolo sporné, že v dôsledku dopravnej nehody na mieste popísanom vo výroku trestného rozsudku utrpel I. A. zranenia nezlučiteľné so životom, v dôsledku ktorých zomrel. Z rozsudku jednoznačne vyplýva, že zomrelý žiadnym pričinením neprispel k zavineniu dopravnej nehody.

6. Žalobkyňa 1/ uviedla v konaní, že po dopravnej nehode sa zmenil jej pokojný život, nevie sa dať dokopy, pretože stále u nej pretrvávajú spomienky na nebohého syna. Bol pre ňu nenahraditeľnou osobou a odmieta komunikovať na tému dopravnej nehody a ťažko prežíva stratu milovaného syna. V dôsledku tragickej nehody prišla o syna – biologicky, emocionálne a rodinne najbližšiu osobu , ktorá je pre matku absolútne nenahraditeľná. Bývala s ním v spoločnej domácnosti, bol to jej najmladší syn. Uviedla, že pred 22 rokmi, v roku 1999, zomrel jej manžel a odvtedy deti vychovávala sama. Deti sa postupne osamostatnili, ale syn I. ostal slobodný a zostal s ňou bývať a vo všetkom jej pomáhal. Chodieval s ňou na chalupu a tam jej tiež pomáhal. Stretávali sa ako rodina aj s ostatnými jej deťmi, syn I. sa hrával s jej vnúčatami. Veľmi jej chýba , zostala v byte bývať sama a život sa jej prevrátil hore nohami, nemôže spávať, kupovala si lieky na ukľudnenie a akoby stále cítila, že príde. Keď jej manžel v roku XXXX zomrel, syn I. navštevoval ešte základnú školu, po odchode detí z jej domácnosti detí, ona pred pätnástimi rokmi ostala bývať iba so I., ktorý s ňou žil celý život až do tragickej smrti. Syn jej pomáhal aj finančne, prispieval jej 300-400 Eur mesačne, z toho pravidelne 200 Eur na bývanie, ďalšie peniaze dával na stravu a okrem toho prispieval na rôzne opravy a rekonštrukciu bytu napr. výmenu podláh, okien, kúpeľne. Žalobkyňa 1/ je starobná dôchodkyňa , má vo vlastníctve 3-izbový byt, platí náklady na bývanie 200 Eur mesačne. Teraz platí všetko sama a je to podľa jej vyjadrenia ťažké. Má starobný dôchodok 470 Eur a vdovský dôchodok 120 Eur. Odsúdenie vinníka nehody vníma ako slabé vzhľadom k tomu, že vzal život dvom ľuďom. Uviedla, že po nehode jej volal syn vinníka nehody a povedal, že keby išiel syn o sekundu skôr alebo sekundu neskôr, nemuselo sa to stať . Počas trestného konania pred súdom sa jej ospravedlnil na súde vinník nehody.

7. Z kópií rodných listov žalobcov 2,3,4 bol preukázaný rodinný súrodenecký vzťah medzi zomrelým a žalobcami 2,3,4.

8. Žalobca 2/ E. A. vypovedal , že s bratom si dobre rozumeli, brat I. ho navštevoval, hrával sa s jeho deťmi, chodievali spolu na chalupu, pomáhal mu rezať drevo, opraviť strechu, pomáhal mu pri prácach na farme, ktorú má svokor. Uviedol, že si nevie zvyknúť a neverí tomu, že jeho brat nežije. Uviedol, že si pamätá, ako v deň nehody sa mu nechcelo ísť domov z Tesca, sadol si do auta a len ho preparkoval o 15 metrov a nešiel domov a do toho mu zavolala sestra, že brat mal nehodu. Akoby bol vtedy cítil , čo sa stalo. Navštevovali sa s bratom a v osobnom kontakte neboli iba vtedy, keď bol brat na dovolenke a vtedy si volali.

9. Žalobkyňa 3/ G. H. uviedla, že v deň nehody bol ešte brat u nej aj s priateľkou, pôsobili spokojne, povedali , že sa idú voziť na motorke a poobede jej volala setra, čo sa mu stalo. Uviedla, že keď sa rodina stretne na chalupe, atmosféra je iná, ako keď tam bol brat I., ktorý bol veselý, zábavný. Uviedla, že má X-XXXXXXX syna , s ktorým sa brat vedel blázniť, vedel jej ho aj postrážiť, keď potrebovala, pomáhal im pri prerábke domu. Zdôverovala sa mu, keď sa napr. pohádala s manželom, vyžalovala sa mu a on sa potom porozprával s jej mužom a i s jej mužom mal takýto dôverný vzťah. Starala sa o brata, keď boli malí, lebo bol o šesť rokov mladší. Boli stále v kontakte, posielali si správy, boli v kontakte cez Messenger a aj teraz sa koľkokrát pozrie, či nesvieti správa. Uviedla, že odsúdenie vinníka nehody berie tak, že ak niekto niečo urobí, je normálne, že je za to odsúdený. Vinník nehody sa jej neospravedlnil.

10. Žalobkyňa 4/ A. G. uviedla, že brat I. bol krstným otcom jej najmladšej dcéry, ktorá má XX rokov. Hrávali sa spolu, chodievali na bicykel aj s jej druhou dcérou. Žalobkyňa 4/ je štyri roky rozvedená a keď ju bolo treba niekde zaviesť, tak ju brat zaviezol, keď jej bolo treba niečo doma pomôcť, tak jej pomohol. Ona mu zas pomáhala napr. pri vypisovaní dokumentov, chodila s ním, keď si kupoval oblečenie. Deň pred nehodou bol brat so svojou priateľkou u nej, povedali, že v nedeľu pôjdu na výlet a vtedy sa stala táto nehoda. Keď ide žalobkyňa 4/ k mame, vždy nakukne do bratovej izby, v ktorej je tak ticho. Brat chodil bosý po byte a vždy ho bolo počuť, vždy povedali, že už vyšiel z izby, ale teraz je tam ticho.

11. Svedok E. H., manžel žalobkyne 3/ uviedol, že so I. mala rodina dobré vzťahy, stretávali sa na chalupe, boli si blízki, často sa stretávali. Uviedol, že smrť I. zasiahla jeho manželku, ktorá s ním bola často v kontakte.

12. Svedkyňa M. G., dcéra žalobkyne 4/ uviedla, že strata strýka sa všetkých dotkla, najviac jeho matky, ktorá nemohla spávať, stále ju to trápi. Udalosť zasiahla aj súrodencov I., často sa stretávali na oslave alebo len tak na chalupe. Vzťahy v rodine sa po strate strýka nezmenili, viac ich ti spojilo

13. Všetci poškodení súrodenci bývali v blízkosti bydliska zomrelého brata.

14. Podľa § 420 ods 1 OZ Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

15. Podľa § 11 OZ Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

16. Podľa § 13 ods 1 OZ Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

17. Podľa § 13 ods 2 OZ Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

18. Podľa § 13 ods 3 OZ Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

19. Podľa § 1 ods 1 zákona č. 381/2001 Z.z Tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „poistenie zodpovednosti“) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len „kancelária“).

20. Podľa § 4 ods 1 zákona č. 381/2001 Z.z Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

21. Podľa § 4 ods 2 písm a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

22. Podľa § 4 ods 4 zákona čl.381/2001 Z.z Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 7 ods 1 zákona č. 381/2001 Z.z. Limit poistného plnenia je najvyššia hranica poistného plnenia poisťovateľa pri jednej škodovej udalosti. Limity poistného plnenia musia byť uvedené v poistnej zmluve.

24. Podľa § 7 ods 2 zákona písm a/ č. 381/2001 Z.z. Ak tento zákon neustanovuje inak, limit poistného plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej 5 240 000 eur za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. a) a náklady podľa § 4 ods. 3 bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených.

25. Podľa 15 ods 1 zákona č. 381/2001 Z.z náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

26. Podľa čl 3 ods 1 smernice Rady 72/166/EHS -Smernica Rady z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (72/166/EHS) Každý členský štát prijme v súlade s článkom 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe týchto opatrení.

27. Podľa čl 1 ods 1 Smernice Rady 90/232/EHS - Tretia smernica Rady zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (90/232/EHS)- Bez toho, aby bol dotknutý druhý pododsek článku 2 ods. 1 smernice 84/5/EHS, poistenie uvedené v článku 3 ods. 1 smernice 72/166/EHS bude pokrývať zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúce z prevádzky vozidla.

28. Podľa čl 2 Ústavy SR Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

29. Podľa čl 10 ods 2 ústavného zákona č. 23/1991 Z.z., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD , každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

30. K vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady, pričom týmto predpokladmi sú: 1. existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu a ktorý spočíva v porušení alebo v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, 2. musí ísť o zásah neoprávnený, teda musí ísť o porušenie právnej povinnosti resp. protiprávny úkon spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov a 3. musí byť daná príčinná súvislosť medzi oboma uvedenými predpokladmi, teda medzi ujmou a protiprávnym konaním. (porovnaj Števček, M., Dulák, Bajánková, J., A., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol, Občiansky zákonník I, § 1-450, Komentár, Praha : C.H.Beck, 2015 , str. 83, ale aj npr. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo 265/2009 zo dňa 17.02.2011).

31. Protiprávny úkon (čin) je konanie subjektu, ktoré je v rozpore s právom. Protiprávnosť úkonu spočíva v porušení právnej povinnosti, t.j. úkon je v rozpore s objektívnym právom. Porušením právnej povinnosti má zákon na mysli objektívne vzniknutý rozpor medzi tým, ako fyzická (právnická) osoba skutočne konala (prípadne opomenula konať) a tým, ako konať mala, aby splnila povinnosti jej uložené právnym predpisom alebo inou právnou normou. (porovnaj Fekete, I : Občiansky zákonník . 1. Veľký komentár , Bratislava : Eurokódex 2011, str. 1042).

32. Podľa § 193 CSP je súd viazaný rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ich spáchal. Viazanosť sa vzťahuje iba na výrok, nie na odôvodnenie rozhodnutia. Z výroku o vine je potom nutné vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu a skutkovú časť s tým, že rieši naplnenie skutkovej podstaty trestného činu konkrétnym konaním páchateľa. Týmto okruhom otázok je teda súd viazaný v tom zmysle, že si o nich nemôže urobiť ani prejudiciálny záver.

33. Vzhľadom na uvedené je preto zrejmé, že súd v tomto konaní je viazaný rozsudkom tunajšieho súdu sp.zn. XX/X/XXXX-XXX zo dňa 06.05.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. XXX/XX/XXXX-XXX zo dňa 14.10.2021 a na jeho základe je teda viazaný tým, že L. G. sa dopustil protiprávneho konania, a síce prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1,ods. 2, písm. a) Tr. zákona na skutkovom základe ako je opísaný v rozsudku. Skúmanie tohto protiprávneho konania

žalovaného zo strany súdu v tomto prebiehajúcom sporovom konaní nebolo možné a jeho prípadne posúdenie inak, než to učinil trestný súd ani neprichádza v úvahu. Je teda možné konštatovať, že prvý predpoklad zodpovednosti za škodu (nemajetkovú ujmu) a síce protiprávne konanie L. G. v tomto konaní bol preukázaný. Ďalším zo zákonných predpokladov vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobenej zásahom do osobnosti fyzickej osoby je existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu a ktorý spočíva v porušení alebo v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite. Tento zásah má pritom vyvolať závažnú ujmu. Za závažnú ujmu je treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a podobne) vnímala aj každá iná fyzická osoba.

34. Úmrtie nebohého, ktorý bol synom žalobkyne v 1. rade, súrodencom žalobcov 2.,3.,4. rade, je nepochybne z objektívneho hľadiska závažnou ujmou na ich súkromnom živote. Z objektívneho hľadiska možno konštatovať, že v prípade usmrtenia blízkej osoby dochádza vždy k zásahu do práva na súkromie.

35. Rovnako tak bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi oboma uvedenými predpokladmi, teda medzi vyššie uvedenou ujmou a protiprávnym konaním, keďže to vyplynulo priamo z právoplatného odsudzujúceho rozsudku súdu.

36. Vzhľadom na vyššie uvedené je tak základ nároku žalobcov podľa názoru súdu v tomto spore bol daný .

37. Podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach Rady č. 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti a č. 90/232/ EHS z 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami (Tretej smernice), ako aj smernice č. 2000/26/ES Európskeho parlamentu a rady z 16.5.2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a zmene a doplnení smerníc Rady 72/239/EHS a 88/357/EHS /štvrtá smernica o poistení vozidiel/, sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na ich území bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorovými vozidlami nezostali neuhradené. V súlade s týmto cieľom sa úpravou povinného poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel o.i. vyžaduje, aby poistenie zodpovednosti za ujmu na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúcu z prevádzky vozidla (čl 3 ods 1 smernice 72/166/EHS, čl 1 smernice 90/232/EHS) a aby bolo zaručené poškodeným osobám, ktoré utrpia ujmu alebo škodu následkom havárie motorového vozidla, poskytnutie poistného plnenia a priame právo na podanie žaloby proti poistiteľovi zodpovednej osoby, pričom podľa cit. smerníc za „poškodeného“ sa považuje akákoľvek osoba (ktorá utrpela ujmu alebo škodu následkom dopravných nehôd) oprávnená na náhradu(odškodné), pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú motorovými vozidlami (čl 1 ods 2 smernice 72/166/EHS, čl 3 a i. smernice 90/232/EHS). Eurokonformným výkladom (v súlade s cit. smernicami a ich cieľmi) pojmu škoda na zdraví v zmysle § 4 ods 2 písm a/ zákona č. 381/2001 Z.z. je nutné za škodu na zdraví považovať aj nemajetkovú ujmu podľa § 13 ods 3 OZ. Ústavný súd SR pokladá takýto výklad § 4 ods 2 písm. a zákona č. 381/2001 Z.z. za ústavne akceptovateľný (uznesenie III.ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015, uznesenie I.ÚS 206/2015 z 29.4.2015). Tým je daná povinnosť poisťovne ako poistiteľa poskytnúť plnenie poškodeným a teda jej pasívna legitimácia. S poukazom na judikát prijatý na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 9.10.2018, ktorého právna veta znie : „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných prác pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poistovňa pasívne legitimovaná.“ Nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd spadá pod rozsah krytia podľa povinného zmluvného poistenia , a teda žalovaná je v spore vecne pasívne legitimovaná.

38. S odkazom na uvedené treba uzavrieť, že ustanovenia §11 a nasl. OZ poskytujú právny základ nároku na náhradu nemajetkovej – imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi usmrtením jeho blízkej osoby. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodiny, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne.

39. Súdna prax tuzemských súdov pripustila žaloby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktoré si uplatňujú postihnuté blízke osoby, ktorých právo na súkromný a rodinný život bolo dotknuté úmrtím blízkej osoby. Je nepochybné, že úmrtie blízkej osoby predstavuje závažný zásah do práva na súkromie dotknutej fyzickej osoby, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby.

40. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej sa poškodení domáhajú v prerokovávanej veci, môže súd podľa § 13 ods. 2 OZ priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá bude splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

41. Podmienkou priznania náhrad nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy – v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu – existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii) vnímala aj každá fyzická osoba.

42. Aj keď jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 11 OZ (ľudská dôstojnosť, česť, meno, vážnosť, súkromie a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, to ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch predpokladá splnenie určitých zákonom kvalifikovaných podmienok. Výšku náhrady tohto zadosťučinenia určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky zadosťučinenia v peniazoch nestanovuje. Ustanovenie § 13 ods. 1 OZ stanovuje len, že zadosťučinenie má byť primerané. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vecou úvahy súdu, ktorý sa pri tejto úvahe musí riadiť dvoma v zákone taxatívne stanovenými kritériami (§ 13 ods. 3 OZ – závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo) a z týchto musí pri svojom rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzať. Iné ako uvedené kritériá nemôže súd pri rozhodovaní o tejto otázke vziať na zreteľ. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 18. februára 2010, sp. zn. 3 Cdo 137/2008, kde bolo uvedené, že v prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na chránených právach.

43. Konaním vinníka dopravnej nehody, ktorým naplnil skutkovú podstatu prečinu usmrtenia podľa § 149 ods 1,2 písm. a/ Trestného zákona, došlo k neoprávnenému zásahu do práva poškodených žalobcov – matky a súrodencov nebohého poškodeného I. A. na ochranu osobnosti, konkrétne k zásahu do práva na súkromie, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby, ktorému poskytuje ochranu § 11 OZ. Treba zdôrazniť, že rodinný život zahrňuje okrem iného vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi deťmi, rodičmi, prarodičmi bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie, a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. V posudzovanom prípade tento zásah predstavovaný smrťou dieťaťa a brata poškodených súd videl mimoriadne významným, veľmi hlbokým a nereparovateľným.

44. Pri záveroch ohľadne nárokov poškodených vychádzal súd predovšetkým zo skutočnosti , že z pohľadu poškodených ide voči zomrelému o vzťah matky k synovi, brata a sestier k svojmu bratovi, ďalej z veku zomrelého a zo skutočnosti, že matka žila so synom v spoločnej domácnosti. Úvahy ohľadne intenzity vzťahov poškodených a zomrelého nemožno však založiť len na príbuzenských vzťahoch a v konaní pred súdom preukázaného spoločného súžitia poškodených a zomrelého, ale musia byť zistené

konkrétne skutočnosti, ktoré by svedčili, že vzťahy medzi zomrelým a poškodenými boli akýmkoľvek spôsobom narušené a jednalo sa naopak o pozitívne vyvíjajúce sa rodinné vzťahy.

45. Bolo nepochybne preukázané, že poškodení žalobcovia s nebohým tvorili plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, bez akýchkoľvek patologických čŕt. Z výpovede súrodencov – žalobcov 2,3,4, vyplynulo, že nebohý brat mal s nimi dobrý vzťah, keď ho potrebovali, bol vždy poruke, chodieval na rodinné stretnutia, mal veľmi dobrý vzťah k ich deťom, pomáhal celej rodine, dôverovali si, so žalobkyňou 3/ mali veľmi dôverný vzťah, vo vzťahu k žalobkyni 4/ jej bol nápomocný najmä preto, že je rozvedená a keď niečo potrebovala pomôcť, bol vždy ochotný a pomáhal jej. Uvedené skutočnosti potvrdili aj svedkovia E. H., manžel žalobkyne 3/ a M. G.. Tragická smrť I. A. najviac zasiahla matku – žalobkyňu 1/, s ktorým žila v spoločnej domácnosti, bol jej vo všetkom nápomocný, v dôchodku jej bol oporou, nemôže spávať a syn jej chýba a stále má pocit, ako mal prísť. Jeho smrťou stratila oporu. Intenzita vzťahu medzi rodičom a dieťaťom je spravidla najvyššia. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že ich vzťah bol veľmi dobrý. Podľa názoru súdu tragická smrť syna a brata žalobcov pri dopravnej nehode, ktorú zavinil L. G., zásadným spôsobom do ich života zasiahla a nenávratne popretŕhala doterajšie silné citové väzby, v dôsledku čoho poškodení stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať rodinný život so svojím synom a bratom a žalovaná 1/ je o vzťah k dieťaťu, ako najbližšiemu rodinnému príslušníkovi, ochudobnená. Zároveň všetci utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v šoku zo smrti svojho dieťaťa a brata a matka v strate pokojného života, ktorý dovtedy viedla a v byte, kde žila so synom po celý jeho život , ostala odrazu sama. Okrem toho I. A. pomáhal matke ako starobnej dôchodkyni s nízkym dôchodkom XXX Eur mesačne aj finančne, keď sa podieľal pravidelne na nákladoch na bývanie, stravu, opravy v byte, kde spolu bývali. Podľa názoru súdu žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 OZ by v danom prípade nepostačovala k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane poškodených, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo porušené takto zisteným zásahom s neodstrániteľnými následkami.

46. Pri určení peňažnej náhrady súd prihliadol na nenapraviteľný smrteľný následok vzniknutý v dôsledku protiprávneho konania vinníka dopravnej nehody, ako aj na dôsledky, ktoré smrť syna a brata vyvolala u samotných poškodených. V tejto súvislosti treba uviesť, že účelom finančného zadosťučinenia nie je kompenzovať poškodeným stratu syna a brata. Účelom finančného zadosťučinenia je do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy poškodených smrťou syna a brata vyvolané. Preto súd na tento účel považoval sumu 23 000 Eur pre matku a 7500 Eur pre súrodencov za primeranú. Súd rozhodol v úmysle hľadať a nájsť spravodlivosť pre tých, ktorým ostali už len spomienky na svojho syna a brata. Treba tiež pripomenúť, že rozhodnutie o výške náhrady nemajetkovej ujmy nie je ani len pokusom finančne ohodnotiť ľudský život.

47. Pokiaľ ide o ďalšiu okolnosť na strane vinníka nehody, ako osoby zodpovednej, súd konštatuje, že na základe prevedeného dokazovania vykonaného trestným súdom bolo spoľahlivo zistené, že zomrelý na následku dopravnej nehody nenesie žiadnu spoluvinu a v plnom rozsahu je zodpovedný za jeho usmrtenie L. G.. V tomto smere teda neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by mohli byť dôvodom pre zníženie nárokov poškodených na odškodnení.

48. Je zreteľné, že postoj pôvodcu zásahu môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými. Ústretové chovanie, ospravedlnenie, či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy. Naopak, jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže tiež prehĺbiť. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že vinník nehody sa pred súdom ospravedlnil len matke zomrelého a ďalej sa už nesnažil byť žalobcom nápomocný pri vybavovaní pohrebu, poistnej udalosti a pod. Pokiaľ ide o zavinenie, je zrejmé, že v danom prípade spoluzavinenie zo strany nebohého nebolo žiadne a jediným vinníkom bol L. G.. Škoda bola teda spôsobená výlučne L. G. bez akéhokoľvek zavinenia zomrelého. Preto v tomto smere ani telefonát syna vinníka nehody matke zomrelého po dopravnej nehode, ani ospravedlnenie vinníka nehody, sa nejavil ako dostatočný. Z hľadiska postoja vinníka nehody a neexistenciu spoluzavinenia tu teda neboli okolnosti, ktoré by viedli k zníženiu resp. nepriznaniu nemajetkovej ujmy vo výške priemernej sumy súdmi priznávanej pri nedbanlivostnom zavinení škodcu, ktorá predstavuje medzi najbližšími príbuznými so štandardnými vzťahmi (teda medzi manželmi a medzi rodičmi a deťmi) cca sumu 20.000,- eur. Preto súd priznal žalobkyni 1/ nemajetkovú ujmu vo výške 23.000 Eur. (rozsudok KS Prešov sp. zn. 1 Co10/2020 zo dňa 14.7.2020, v ktorom súd konštatuje, že ,, pokiaľ súd v konaní uvažoval s odškodnením pozostalých vo výške 20.000 Eur,

neznamená to, že by sa zásadným spôsobom odchýlil od rozhodovacej praxe, ktorú súdy Slovenskej republiky v tomto smere realizujú“).

49. Právna úprava pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy neposkytuje všeobecným súdom presné vodítka pre jej vyčíslenie. Hoci aktuálna súdna prax i právna teória považujú za náležité občianskoprávne sankcie za zásah do osobnosti fyzickej osoby (spočívajúci napr. aj v usmrtení blízkej osoby pri dopravnej nehode), priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, zatiaľ neboli dostatočne jasne ustálené ani (aspoň) základné medze, v rámci ktorých by sa mala pohybovať výška tejto peňažnej náhrady. Krajský súd Žilina vo svojom rozsudku sp.zn. 7Co/578/2014 zo dňa 09.09.2015 za základ svojich úvah vzal verdikt Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej „ESĽP“) v prípade Kontrová proti Slovenskej republike. V predmetnom rozhodnutí ESĽP priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu v sume 25.000 Eur, pričom neoprávneným zásahom do osobnostných práv bolo zasiahnuté usmrtením jej oboch maloletých detí (vo veku 5 a 1 rok). Uvedený krajský súd zvolil dotknuté rozhodnutie za východisko aj z toho titulu, že v kategóriách nemajetkovej ujmy v rodinných, emocionálnych vzťahoch je prakticky nedosiahnuteľné bližšie vymedzenie všeobecnejších kritérií. Takmer každá (aj maximálne) racionálna a logická úvaha totiž môže byť interpretovaná rozlične, možno až protichodne, resp. opačne. Napríklad nedá sa nič namietať proti konštatovaniu, že hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím/usmrtením blízkej osoby je nevyčísliteľná v peniazoch. Uvedené konštatovanie však automaticky neznamená, že súvisiaca výška náhrady za nemajetkovú ujmu je prakticky z hľadiska hornej hranice neobmedzená. Rovnako možno z daného konštatovania dedukovať, že nevyčísliteľnosť vedie k záveru o „nulovom“ základnom východisku. (porovnaj rozsudok Krajského súdu Žilina sp.zn. 7Co/578/2014 zo dňa 09.09.2015). Uvedený Krajský súd neskôr toto rozhodnutie ESĽP ako určujúce kritérium pre stanovovanie výšky nemajetkovej ujmy aplikoval aj v ďalších svojich rozhodnutiach napr. rozsudok sp.zn. 7Co/61/2018 zo dňa 23.05.2018, pričom sa objavuje aj v rozhodnutiach iných (odvolacích) súdov, napr. rozsudok Krajského súdu Trnava sp.zn. 24Co/479/2012 zo dňa 13.11.2013.

50. Podľa článku 2 ods. 2 Základných princípov CSP, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Zároveň podľa článku 3 ods. 1 Základných princípov CSP, Každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. V oblasti explikovaných ako „najvyššie súdne autority“ je potrebné článok 2 vykladať vo funkčnej jednote s článkom 3. V tomto zmysle je jednoznačné, že za najvyššie súdne autority možno sémanticky dosadiť okrem iného aj Európsky súd pre ľudské práva. (porovnaj Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, str. 32). Z tohto pohľadu je preto možné uvedený rozsudok ESĽP vo veci Kontrová proti Slovenskej republike zo dňa 31.05.2007 považovať za rozhodnutie najvyššej súdnej autority, z ktorého je možné vychádzať pri určovaní výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalých v dôsledku usmrtenia ich blízkeho rodinného príslušníka.

51. Uvedeným rozhodnutím ESĽP bola priznaná v roku 2007 nemajetková ujma vo výške 25.000,-- EUR za smrť dvoch maloletých deti, kedy k uvedenej tragédii došlo ešte v decembri 2002. Išlo pritom o zásah spočívajúci v absolútnom rozvrátení a deštrukcii rodinného života menovanej, nakoľko došlo k súčasnému usmrteniu oboch (jediných) jej detí; deti boli zastrelené ich otcom, a zároveň jej manželom, ktorý následne spáchal samovraždu. Použitím hraničného zjednodušenia možno konštatovať, že vo vzťahu k jednému dieťaťu by sa jednalo o čiastku 12.500 Eur.

52. Podľa v tom čase platného a účinného zákona č. 90/1996 Z.z. o minimálnej mzde v spojení s Nariadením vlády č. 514/2002 Z.z., ktorým sa ustanovovala výška minimálnej mzdy bola výška minimálnej mzdy pre rok 2002 stanovená sumou vtedajších 5 570 Sk za mesiac, čo v prepočte na menu EURO príslušným konverzným kurzom (t.j. 1,--EURO = 30,126 SK), predstavovalo sumu 184,89 EUR. To znamená , že priznaná vyššie uvedená suma nemajetkovej ujmy za smrť každého z týchto detí predstavovala 67,60 násobok sumy minimálnej mzdy platnej v čase, kedy došlo k zásahu do rodinného života poškodenej, teda v roku 2002 (k tragédii došlo v decembri 2002).

53. Súd tento prepočet na násobok minimálnej mzdy zvolil aj z toho dôvodu, že minimálna mzda je určujúcim kritériom pre výpočet náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalých aj na základe zákona č. 274/2017 Z.z., o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 01.01.2018 . V tejto súvislosti súd dáva do pozornosti aj tú skutočnosť, že aj v čase, kedy vyššie uvádzané súdy na stanovovanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzali zo spomínaného rozhodnutia ESĽP, bol platný a účinný zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, napriek tomu však tieto súdy z tohto zákona nevychádzali.

54. V čase spáchania prečinu ublíženia na zdraví s následkom smrti, vo vzťahu ku ktorému sa rozhoduje o nároku na nemajetkovú ujmu v tomto konaní, teda v roku 2020 (k dopravnej nehode došlo 26.07.2020) bola výška minimálnej mzdy v hrubom podľa Nariadenia vlády SR č. 324/2019 Z.z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020, stanovená na sumu 580,--EUR mesačne. Pri zohľadnení 67,60 násobku vyplývajúceho z rozsudku ESĽP vo veci Kontrová proti Slovenskej republike, by teda maximálna výška priznanej sumy nemajetkovej ujmy mohla predstavovať sumu 39.208 EUR.

55. Ide o sumu, ktorá v premietnutí na danú konkrétnu situáciu posudzovanú ESĽP sa týkala usmrtenia dvoch maloletých detí veľmi nízkeho veku (1 a 5 rokov), ku ktorému došlo v dôsledku úmyselného trestného činu vykonaného blízkym rodinným príslušníkom (otcom týchto detí), kedy došlo k pretrhnutiu najintenzívnejšieho rodinného vzťahu, a síce vzťahu matky k maloletým deťom úplne ešte odkázaným na ňu , pričom týmto atakom dotyčná matka prišla o všetky deti, ktoré mala, teda prakticky o celý svoj rodinný život. Súd sa snažil porovnávať tieto aspekty so situáciou v danom sporovom prípade.

56. Súd vzal v tomto prípade zreteľ na to, že v prípade Kontrová verzus Slovenská republika boli obeťami násilného útoku maloleté deti a prišla o všetky deti, v danom sporovom prípade bol nebohý dospelý a žalobkyňa 1/ má ďalšie deti, teda nedošlo k úplnému znemožneniu naďalej napĺňať vzťah rodiča a dieťaťa. Tiež vzal do úvahy okolnosti nehody, kedy vinník nehody sa skutku dopustil z nedbanlivosti a nejednalo sa o úmyselný trestný čin. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností má súd priznané odškodnenie uvedené vo výroku tohto rozsudku za dostačujúce a nevzhliadol priznanie nemajetkovej ujmy vo výške žiadanej žalobcami za dôvodné, pretože nebol preukázaný mimoriadne masívny zásah do osobnostných práv žalobcov, neboli preukázané mimoriadne zvýšené nepriaznivé následky smrti nebohého na žalobcov.

57. Súd teda na základe vyššie uvedených kritérií, priznal nemajetkovú ujmu vychádzajúc u žalobkyne 1/ vo výške 23.000 Eur z toho, že utrpela stratu svojho najmladšieho syna, intenzity vzťahu so zomrelým, veku zomrelého, vedenia spoločnej domácnosti s ním, pomoci zomrelého matke ako aj pravidelnej hmotnej zainteresovanosti zomrelého na výdavkoch matky. Súd priznal matke vyššiu sumu peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy ako u žalobcov 2,3,4, pretože mala nepochybne najintenzívnejší vzťah s nebohým, a to práve cez materinský vzťah a teda najužšiu citovú väzbu so synom, ktorý s ňou býval po celý svoj život, po jeho smrti zostala bývať sama a s tým je spojená aj vyššia miera intenzity zásahu smrti syna do jej osobnej sféry ako u súrodencov, ako to potvrdila aj svedkyňa M. G., ktorá uviedla, že jej stará matka (žalobkyňa 1) najhoršie znáša stratu zomrelého. U žalobcov 2,3,4, prihliadol na kvalitu, intenzitu a charakter vzťahov a po zvážení všetkých okolností je dôvodné, aby sa aj im dostalo odškodnenia u všetkých v rovnakej miere, keďže strata, ktorá ich postihla pri úmrtí brata, je pre nich v súrodeneckom vzťahu rovnako závažná a bolestná a je výrazným zásahom do rodinného spoločenstva žalobcov 2,3,4, ako najbližších pokrvných príbuzných zomrelého, avšak u nich v dôsledku jeho smrti nenastala situácia, že by v dôsledku tragickej smrti nebohého každý z týchto žalobcov zostal úplne sám. Aj svedkyňa M. G. vypovedala, že ich strata strýka viac zomkla. Čo sa týka veku zomrelého a žalobcov 2,3,4, treba uviesť, že nebohý bol v mladom produktívnom veku XX rokov a bolo teda možné predpokladať, že vzťah medzi nebohým a žalobcami mohol pokračovať niekoľko desaťročí. Prihliadnuc na uvedené súd priznal žalobcom 2,3,4 po 7500 Eur za existencie dobrých súrodeneckých vzťahov, kedy však už títo boli osamostatnení a mali svoje rodiny.

58. Súd v súvislosti s výškou peňažnej náhrady priznanej nemajetkovej ujmy poukazuje na právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Spišská Nová Ves 16C/37/2020 zo dňa 11.1.2023, v ktorom súd vychádzal aj z porovnania s rozhodnutím v rozsudku ESĽP vo veci Kontrová proti Slovenskej republike a priznal matke nebohého, ktorý sa stal obeťou dopravnej nehody bez spoluzavinenia syna, nemajetkovú ujmu 17.500 Eur, avšak v situácii, keď matka síce dlhú dobu zdieľala spoločnú domácnosť s dospelým synom,

avšak v čase jeho smrti už nežila so synom v spoločnej domácnosti, pretože už pol roka prespával vo svojom rodinnom dome. Okrem toho v danom prípade nebola prítomná finančná zainteresovanosť syna matke. Súd v tom istom konaní priznal súrodencom nebohého po 7.500 Eur za existencie dobrých súrodeneckých vzťahov, ktoré popisovali súrodenci obdobne ako v tomto konaní.

59. Aj keď nepopierateľne pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, je správanie samej dotknutej osoby nebohého pri neoprávnenom zásahu právne významné (pozri tiež napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2010 sp. zn. 1 Cdo 77/2009), v danom prípade skutočnosť, že nebohý v čase nehody šiel vyššou ako povolenou rýchlosťou, súd nepovažoval za skutočnosť, ktorá by mala mať zásadný vplyv na posúdenie samotnej výšky nemajetkovej ujmy , nakoľko ako vyplynulo z trestného rozsudku poukazujúc aj na záver znaleckého posudku vyhotoveného v uvedenom trestnom konaní jedinou príčinou predmetnej dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy L. G., keď kolízny spôsob odbočovania vodiča osobného motorového vozidla do križovatky z hlavnej cesty na cestu vedľajšiu bol tým nesprávnym prvkom technickej príčiny nehody, ktorým bol nehodový dej vyvolaný a ktorý zároveň znemožnil vodičovi protiidúceho motocykla na hlavnej ceste zabrániť nehode , teda L. G. nedal prednosť oproti idúcemu motocyklu. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že nebohý išiel rýchlejšie ako bola povolená rýchlosť, ale prekročenie rýchlosti jazdy nebohým nebolo v príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody, teda nebohý dopravnú nehodu nespôsobil ani nespoluzavinil, nevyvolal kolíznu situáciu, a aj keď brzdením reagoval včas, nedokázal zabrániť dopravnej nehode a nemohol jej zabrániť ani pri jazde v najvyššie dovolenej rýchlosti.

60. K námietke premlčania : Podľa § 15 ods 2 zákona č. 381/2001 Z.z. Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

61. Ustanovenie § 15 ods 2 zákona č. 381/2001 Z.z. , ktoré ma charakter lex specialis je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila(škodcovi) i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovni) tejto osoby, a to v tom smere, že vo vzťahu k obom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania vyplývajúca z ustanovenia § 101 OZ, ktorá má charakter lex generalis, podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch , je právom majetkovej povahy (viď rozsudok NS SR z 27.11.2012 sp.zn. 2Cdo194/2011, publikovaný pod R 58/2014, uznesenie NS SR z 17.2.2011 sp.zn. 5 Cdo 265/2009, rozsudok NS SR z 29.11.2017 sp.zn. 8 Cdo 24/2017, uznesenie Ústavného súdu SR z 23.9.2013 sp.zn. IV. ÚS 542/2013-18). Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch - tzv. peňažná satisfakcia ako osobné právo majetkovej povahy podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej lehote počítanej odo dňa nasledujúceho po dni, kedy k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo (viď rozhodnutie NS SR zo dňa 21.9.2008 sp. zn. 5 Cdo 278/2007, R 75/2008, R 58/20144). Uplatňované nároky boli žalobou na súde uplatnené dňa 12.12.2022 , teda včas, keďže k zásahu došlo 26.7.2020 a dňom nasledujúcim po smrti I. A. začala plynúť premlčacia lehota. Vychádzajúc z dlhodobo ustálenej praxe súdov ohľadom premlčacej doby tohto práva súd uvádza, že súdy dlhodobo týmto spôsobom posudzovali a posudzujú voči škodcovi premlčanie tohto práva podľa § 101 OZ. Neobstojí argumentácia, aby bol voči poistiteľovi uplatnený iný prístup. Neobstojí argumentácia, že tento nárok spadá pod pojem škody, pre ktorú zákon stanovuje osobitnú dobu premlčania (§106 ods 1,2 OZ) a preto sa má uplatniť táto iná premlčacia lehota. Súd nenašiel žiaden dôvod , aby dlhodobo jednotná súdna prax v otázke premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy, bola spochybnená. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy je v civilnom práve budované ako osobitný právny inštitút, ktorému prináleží vlastná právna úprava (§11 a nasl. OZ) vrátane doby premlčania (viď rozsudok KS Žilina 6Co207/2018 zo dňa 31.1.2020).

62. K námietke miestnej nepríslušnosti : Podľa 13 CSP na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak. Podľa § 19 písm b/ CSP Popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. V spore o náhradu škody si môže žalobca vybrať, či bude žalovať žalovaného na jeho všeobecnom súde, alebo na súde, v ktorého obvode nastala žalobcom v žalobe tvrdená skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Dôvodom pre voľbu súdu podľa § 19 písm. b) CSP môže byť napríklad hospodárnosť konania pre lepšiu dostupnosť dôkazných prostriedkov. Skutočnosťou zakladajúcou právo na náhradu škody je protiprávny úkon ako jeden z predpokladov

vzniku zodpovednosti za škodu. Miesto, kde k tomuto protiprávnemu úkonu došlo (napr. dopravná nehoda, krádež, sprenevera), je určujúce pre určenie miestne príslušného súdu podľa § 19 písm. b) CSP. Je potrebné zdôrazniť, že pre aplikáciu je irelevantný hmotnoprávny základ žaloby, a aj skutočnosť, že ide o regresný nárok. Rovnako tak je irelevantný aj charakter tvrdenej škody a v konečnom dôsledku aj to, či k tvrdenej škode alebo skutočnosti zakladajúcej právo na ňu skutočne aj došlo.

63. V danom prípade boli na prejednanie veci miestne príslušné dva súdy, a to Okresný súd Bratislava I (§ 13 CSP) a Okresný súd Trenčín, v čase podania žaloby Okresný súd Považská Bystrica (§19 písm. b) CSP). Žalobcovia podali žalobu na Okresný súd Považská Bystrica.

64. Súd sa nestotožnil s námietkou miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Trenčín (do 31.5.2023 Okresný súd Považská Bystrica), ktorú v konaní vzniesol žalovaný. Súd konštatuje, že v danom prípade sa nepochybne jedná o spor vyvolaný zásahom do práva na ochranu osobnosti v zmysle ustanovení § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Zároveň sa žalobcovia domáhajú primeraného zadosťučinenia, pričom tento nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepochybne možno subsumovať pod pojem škoda tak, ako to vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/2012 (Hassová), kedy obdobne aj v tomto prípade keď Súdny dvor uviedol, že nemajetková ujma je v zmysle Smernice o zodpovednosti za škodu subsumovaná pod pojem škody. Z uvedeného rozhodnutia nepochybne vyplýva, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je zložkou nároku na náhradu škody. V súvislosti s týmto konštatovaním možno uviesť, že Okresný súd Považská Bystrica, v súčasnosti Okresný súd Trenčín je miestne príslušným súdom v zmysle ustanovenia § 19 písm. b) CSP, kedy popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že udalosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, a teda jej súčasti ako nemajetkovej ujmy nastala v obvode Okresného súdu Trenčín.

65. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP .

66. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu SR č. 13/2021 zverejnené v jeho Zbierke nálezov a stanovísk, podľa ktorého „Zmyslom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne celkom odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia § 255 Civilného sporového poriadku súdom nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.“ (porovnaj Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 475/2018 zo 4. februára 2021) .

67. Ako ústavný súd vo vyššie uvedenom náleze v jeho odôvodnení uvádza, každá právna norma má svoj účel a zmysel, ktorého rekonštrukcia je vždy spätá s celou radou neistôt. Zmysel a účel možno nepochybne abstrahovať aj z autentických dokumentov vypovedajúcich o vôli a zámeroch zákonodarcu, medzi ktoré nepochybne patrí aj dôvodová správa. Z príslušnej časti dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku vyplýva, že súd môže „priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti - určenie, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania, a povinnosť žalovaného sa ospravedlniť priznané boli, avšak náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške“. Z citovanej časti dôvodovej správy vyplýva, že zmyslom novej právnej úpravy nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepčne odchýliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) (porovnaj body 40,41 a 42 odôvodnenia vyššie uvedeného Nálezu Ústavného súdu SR).

68. Vzhľadom na vyššie uvedené preto súd ustálil, že žalobcovia mali v predmetnom spore plný úspech, nakoľko náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch im bola priznaná, a skutočnosť, že táto nebola priznaná v nimi požadovanej výške, nemala vzhľadom na vyššie citované rozhodnutie ústavného súdu vplyv na posúdenie ich úspechu v tomto spore.

69. Žalobcovia boli čo do právneho základu plne úspešní. Súčasná právna úprava v CSP priorizuje zásadu úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods 2 CSP / pomer úspechu/ . Zohľadňuje sa teda každý neúspech. Zásadu úspechu potom treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu (tu náhrada nemajetkovej ujmy) alebo od znaleckého posudku. V tomto prípade však nejde o procesne neúspešných žalobcov, ak im bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nebolo by celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcov, aby svoju ujmu podceňovali iba preto, aby potom nemuseli hradiť trovy konania. Východiskom je rozlíšenie, čo je základné (že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté) a čo je sprevádzajúce (výška nemajetkovej ujmy). Vhodným riešením v tomto prípade sa javí, že žalobcovia majú plnú náhradu trov konania výlučne z prisúdenej sumy, čo je zdôvodniteľné cez interpretáciu „úspech vo veci“, keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku(rozsudok KS Žilina 6Co 207/2018 zo dňa 31.1.2020).

70. Výrok o náhrade trov konania súd formuloval v zmysle právneho názoru vysloveného Najvyšším súdom SR v uznesení sp.zn. 6 Cdo/65/2017 zo dňa 30.05.2017, ako aj v uznesení sp. zn. 6 Cdo 222/2016 zo dňa 23. marca 2017, podľa ktorého musí v ňom byť uvedené, kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením, a teda len takouto formuláciou výroku o náhrade trov konania bude splnená požiadavka zákona, aby rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v spojení s rozhodnutím o výške tejto náhrady bolo vykonateľné, teda aby bolo spôsobilým exekučným titulom pre prípadné vynútenie ním uloženej povinnosti.

71. O výške náhrady týchto trov konania bude v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, na Okresnom súde Trenčín v piatich vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v podanom odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka , uvedenie spisovej značky , čo sa ním sleduje a podpis, §127 ods. 1 a 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Ak povinný dobrovoľne neplní to, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.